

Van graniet naar diamant

Werkbezoek WijZijn Traverse Groep, Bergen op Zoom en Roosendaal, 1 november 2017

Lokaal herkenbaar, makkelijk te vinden, en een centraal aanspreekpunt in elke gemeente: dat is WijZijn Traverse Groep. Een brede sociaalwerkorganisatie die actief is 7 gemeenten, met 150 medewerkers en 550 (!) vrijwilligers. We zijn er op 1 november te gast en doen twee gemeenten aan: Bergen op Zoom en Roosendaal.

Directeur Ad van Rijen heet ons welkom in een mooie voormalige kerk, die een nieuwe bestemming heeft gekregen als Doecentrum. Een plek voor en door de wijken van Bergen op Zoom. Ad laat de breedte van de activiteiten van WijZijn Traverse Groep zien. Alle specialismen hebben ze in huis: maatschappelijk werk (zo'n 3500 trajecten per jaar), sociaalraadslidenwerk, ouderenwerk, opbouwwerk, schuldhulp, ondersteuning van vrijwilligers en mantelzorgers, jeugd en jongerenwerk, en zorg voor dak- en thuislozen.

Een onrustbarende ontwikkeling is het groeiend aantal jongeren in de maatschappelijke opvang. Ook is WijZijn Traverse Groep bezorgd over het vervallen van de functie van centrumgemeenten per 2020. Een langere voorbereidingstijd daarvoor is wenselijk, een punt dat inmiddels door veel meer gemeenten wordt gedeeld.

Aardverschuiving

Dankzij concrete voorbeelden zien we hoe WijZijn Traverse Groep samen met gemeenten en lokale partners handen en voeten geeft aan de transformatie in het sociaal domein. Dat betekent meer integraal samenwerken -zowel binnen de organisatie als daarbuiten-, nieuwe preventieve diensten en projecten, beter benutten van de kracht van bewoners zelf, en een beweging van (individuele) maatwerkvoorzieningen naar (collectieve) vrij toegankelijke voorzieningen in de buurt. Tegelijkertijd heeft de WijZijn Traverse Groep te maken met de trend van langer (of weer) thuis wonen, die leidt tot een groeiend aantal kwetsbare bewoners in de wijken.

Van Rijen noemt de recente veranderingen een 'aardverschuiving' in zorg en welzijn. Dit gaat natuurlijk niet allemaal vanzelf. Zo zijn er knelpunten op te lossen vanwege verschillende wettelijke kaders, financiële regelingen en doelgroepen. Aanbestedingen vragen bovendien veel tijd en energie. Maar professionals weten elkaar over het algemeen al goed te vinden en er ontstaan mooie initiatieven.

Intern stimuleert WijZijn Traverse Groep deze ontwikkeling met onder andere het Kwaliteitslabel Sociaal werk, en 'nieuw organiseren' met zelforganiserende teams en faciliterend leiderschap. Kernwaarden zijn: betrouwbaar en integer, verantwoordelijk en samen sterk.

Aan de landelijke en lokale gasten doet Van Rijen de oproep: investeer in preventie en creëer experiment en regelruimte! Daarnaast is er meer onderzoek nodig naar de maatschappelijke effecten van het sociaal werk.

Halen en brengen

Een mooi voorbeeld van het bundelen van krachten is het [DOE Centrum](#) in Bergen op Zoom. Dit kent geen labeltjes, en geldstromen smelten er samen tot grote en kleine activiteiten en projecten voor iedereen. Deelnemers betalen een voor de meeste activiteiten een klein bedrag. Met vele vrijwilligers, en een aantal professionals die stand by zijn. Zij ondersteunen initiatieven, en kunnen eventuele problemen van mensen signaleren en met hen oppakken. Ook het dagbestedingsvoorziening het Cromwiel (GGZ) heeft er een plek.

We krijgen er een rondleiding en opbouwwerker Mariska vertelt met vrijwilliger Klaas over de computerhulp aan mensen die niet zo digivaardig zijn. Het mes snijdt aan twee kanten: Klaas voelt zich na een periode van werkloosheid weer van betekenis en veel buurtbewoners zijn geholpen met zijn advies.

Ook in de deelwinkel geldt het principe van halen en brengen: bewoners kunnen er spullen afgeven die voor andere weer van nut zijn. Verder is er een repaircafé, worden er creatieve workshops georganiseerd en er wordt samen gekookt. De moestuin wordt gerund door een vrijwilliger die de kennis van de natuur die hij opdeed als dakloze, heeft omgezet in een bloeiend project. De oogst wordt gebruikt in de projecten van het DOE Centrum en verkocht aan liefhebbers. Dit alles zorgt voor veel bedrijvigheid en een actieve wijk, waar bewoners veel zelf regelen, omdat ze de ruimte en het vertrouwen voelen.

Van graniet naar diamant

We verplaatsen ons naar Roosendaal voor een bezoek aan het buurtcentrum. Hier maken we kennis met opbouwwerker Edwin en drie vrijwilligers die betrokken zijn bij het initiatief '[Kalsdonk voor elkaar](#)'. In duo's gaan vrijwilligers op huisbezoek bij mensen in de wijk, zo'n 1200 bezoeken per jaar. Ze proberen contact te leggen met mensen, desnoods via de brievenbus, proberen vertrouwen te winnen en vragen of ze ergens hulp bij kunnen gebruiken. Er is vooral aandacht voor mensen die te maken hebben met armoede, die zich eenzaam voelen of laaggeletterd zijn. Het Kalsdonk Voor Elkaar team legt lijnen naar activiteiten in de wijken, en zo nodig naar professionele hulp. In sommige gevallen gaat er ook een professionele sociaal werker mee op huisbezoek.

Ook hier is er een 'win win'. De vrijwilligers die behoorden tot het 'granieten bestand' van de bijstand zijn voor WijZijn Traverse Groep en veel wijkbewoners juist het 'diamanten bestand' die van grote betekenis kunnen zijn voor mensen, dankzij hun ervaringsdeskundigheid, een luisterend oor en hulp bij oplossingen.

Ook voor de vrijwilligers zelf is het van grote waarde. Zo vertelt Marja dat 'Kalsdonk voor elkaar' haar de vrijheid geeft die ze nodig heeft. Het is geen betaalde baan, maar ze krijgt vriendschap en dankbaarheid van bewoners terug voor haar inzet.

Succesfactoren zijn de inzet van bewoners en het draagvlak in de wijk. Dit is niet zomaar te kopiëren naar een andere plek, en je moet niet te snel succes verwachten. Het vraagt om duurzaam bouwen aan een sociale basis in de wijk.

Beleidsmedewerker Margot Wentink sloot het werkbezoek af met een presentatie over de manier waarop WijZijn Traverse Groep met samenwerkingspartners als de Ouderenbond KBO PCOB 55-plussers helpt bij hun vraagstukken over welzijn, zorg, wonen, vervoer en inkomen.

Het mogelijk maken van langer thuis wonen begint met bewustwording. Hiervoor is onder meer samen met partners een pop-op-store georganiseerd waarbij bezoekers werden geprikkeld om na te denken over langer thuis wonen. Met demo's van innovatieve hulpmiddelen, e-bikes, lezingen, etc. Inmiddels is hiervoor een mobiele demonstratiekoffer waarmee op verschillende plekken het gesprek met ouderen wordt aangegaan.

Dit werkbezoek doordrong ons van de kracht van bewoners bij dat wat ze doen en de positieve trots en zorgzaamheid tussen professionals en de vrijwilligers. We zagen ook de kracht van het sociaal werk. Doen wat werkt: het verbinden van mensen en ideeën, zodat wijken en buurten de kracht vinden om zelf aan de slag te gaan.

Nienke Kuyvenhoven, bestuurssecretaris Sociaal Werk Nederland